

První prezident republiky Československé

**TOMÁŠ GARRIGUE MASARYK**

zemřel 14. září 1937

*Místo nekrologu z myšlenek  
T. G. M. o právu a státu.*

*Stát jsme my všichni, my jsme stát.*

(*Naše nynější krise*, str. XXXIX. 1895.)

*Právo skutečné nerodí se pouze z práva předcházejícího,  
ale rodí se také z mravního, politického úsilí uvědomělého ná-  
roda.*

(*Program čes. strany pokrokové* 1900, str. 118.)

*Demokratické státy mají přední cíl v administraci, nikoli  
v panování.*

(*Nová Evropa* 1918, čes. vyd. str. 209.)

*Vláda demokracie, to bude vláda z lidu, lidem a pro lid.*

(21. prosince 1918. Odpověď na pozdrav Přem.  
Šámala, před. správ. sboru města Prahy.)

*My jsme vybudovali svůj stát, my jsme jej udrželi, my jej  
budujeme znova.*

(*První poselství* 1918.)

*Stát moderní je pro občanstvo a ne občanstvo pro stát.*

(*Při návštěvě Plzně, na radnici zástupcům města  
a okresu. V Plzni, 17. května 1919.*)

*Teď máme svůj vlastní stát a ten vyžaduje smysl pro odpo-  
vědnost a světový rozhled; jest nám třeba státního smyslu,  
smyslu pro stát.*

(*Druhé poselství* prezidenta, přednesené ve slav-  
nostní schůzi Národ. shromáždění 28. října 1919.)

*Budiž zdůrazněno se vši rozhodností, že náš nový stát, že republika a demokracie potřebují vedle svého administrativního aparátu a armády také pevný mravní základ; bez mravních, bez charakterních jedinců, bez zdravých rodin, bez věrného přátelství, bez loyálnosti k různým společenským organisacím, jejichž jsme členy, bez solidnosti ve vši naší činnosti nemůže býti silné republiky.*

(Druhé poselství presidenta, přednesené ve slav. schůzi Nár. shromáždění 28. října 1919.)

*Poastata demokracie je v administraci a samosprávě. Demokracie není panování, nýbrž prací k zabezpečení spravedlnosti, a spravedlnost je matematikou humanity.*

*Všichni občané dobré vůle, bez rozdílu stran, náboženství a národnosti, mají dánu možnost vybudovati vzorný demokratický stát, jehož úkolem bude starati se o zájmy všeho svobodného samosprávního občanstva.*

*Jest naším úkolem, politikou hodně promyšlenou naši republiku nejen udržet, nýbrž dokonale vybudovat.*

(II. poselství, přednesené ve slavnostní schůzi Národního shromáždění 28. října 1919.)

*Nestavím stát nad národy, stát mně není posvátným cílem, jak to bylo v době předválečné, zejména ve státech centrálních mocností, nýbrž demokratickým prostředkem v zájmu národů, v zájmu občanstva.*

(Odpověď předsedovi a místopředsedům poslanecké sněmovny na Novoroční blahopřání. 1. ledna 1921.)

*Mluvím-li o státu, není pro mne stát to nejvyšší a nejsvětější, nýbrž je prostředkem k účelu a tento účel je pravda.*

(Odpověď deputaci z Hlučínska a z Těšínska. Praha, 7. ledna 1921.)

*To je myšlenka rakouská a německá: zbožňovat stát. To je doba stará, doba dynastického absolutismu; doba nová je pro demokracii a republiku, nejen jakožto státní formu, ale všeobecný názor.*

(Řeč při promoci na čestného doktora theologie Husovy bohosl. fak. evang. Praha, 24. května 1923.)

*Odmítám všeliké pokusy odpoutat stát, zákon, právo a politiku od ethiky v tom smysle, že stát a právo mají svůj původ, ospravedlnění a cíl mimoethický a neethický v nějaké nutnosti a absolutnosti, vyplývající z pouhého společenského spoluzití.*

(Světová revoluce: Demokracie a humanita. Praha 1925, str. 560.)

*Psaná ústava, parlament, byrokracie, policie, vojsko ani průmysl a obchod atd. nezabezpečují demokracie a nezabezpečuje ji žádný stát, není-li mravní opravdovosti občanů a souhlasu aspoň v hlavních názorech na svět a život.*

(*Světová revoluce: Demokracie a humanita. Praha 1925.*)

*Demokratický stát má své přední oprávnění v uznání svého vlastního občanstva, musí každým slušným a uvědomělým občanem být chtěn.*

(*Poselství po volbě roku 1927.*)

*Chci prostě říci: že všichni pěstitelé vědy mají mít živé vědomí státnosti a že se v praktickém životě mají přičiňovat, aby národ byl spravedlivý k sobě a jiným.*

(*Odpověď děkanovi práv. fak. Mas. Univ. při kladení základního kamene k budově práv. fakulty Masarykovy University. 9. VI. 1928.*)

*T. G. Masaryk zasloužil se o stát.*

(§ 1. zák. č. 22/1930.)

*Prvnímu prezidentu Československé republiky T. G. Masarykovi náleží dík za jeho osvoboditelské a budovatelské dílo.*

(§ 1. zák. č. 232/1935.)